

MODEL VAN HUISHOUDELIJK REGLEMENT VAN DE GEMEENTERAAD

Versie van augustus 2009 – volledig herwerkt en aangepast aan de wijzigingen van het Gemeentedecreet die grotendeels op 1 juli 2009 in werking traden.¹

Deze tekst is een model en dient dus ter inspiratie van het eigen het huishoudelijk reglement. Het model bevat de bepalingen uit het gemeentedecreet, waarvan de gemeenteraad niet kan afwijken. Daarnaast staan er ook eigen regels in het huishoudelijk reglement, die u uiteraard kan aanpassen. Hier en daar staan er bepalingen in *blauw cursief*. Het zijn suggesties om een bepaalde situatie te regelen; deze regels moet de gemeenteraad sowieso aanpassen aan de eigen wensen. Raadpleeg in ieder geval steeds het Gemeentedecreet, zodat u geen zaken weglaat of verandert die het decreet verplicht oplegt. U vindt de verwijzing naar het Gemeentedecreet *in het rood* onder elk artikel of paragraaf van een artikel.

Heeft u zelf een goedgekeurd huishoudelijk reglement of heeft u voorstellen om dit model te verbeteren dan mag u die bezorgen aan marian.verbeek@vvsg.be

Art. 40 van het Gemeentedecreet zegt dat de gemeenteraad bij de aanvang van de zittingsperiode een huishoudelijk reglement moet vaststellen waarin aanvullende maatregelen worden opgenomen in verband met de werking van de raad en waarin minstens bepalingen worden opgenomen over:

- de vergaderingen waarvoor presentiegeld wordt verleend, het bedrag van het presentiegeld en de nadere regels in verband met de eventuele terugbetaling van specifieke kosten die verband houden met de uitoefening van het mandaat van gemeenteraadslid of lid van het college van burgemeester en schepenen (art. 40, 1°);
- de wijze van verzending van de oproeping en het ter beschikking stellen van het dossier aan de gemeenteraadsliden, en ook de wijze waarop de gemeentesecretaris of de door hem aangewezen personeelsleden, aan de raadsleden die erom verzoeken, technische inlichtingen verstrekken over die stukken (art. 40, 2°);
- de wijze waarop de plaats, de dag, het tijdstip en de agenda van de vergaderingen van de gemeenteraad openbaar worden gemaakt (art. 40, 3°);
- de voorwaarden voor het inzagerecht en het recht van afschrift voor gemeenteraadsliden en de voorwaarden voor het bezoekrecht aan de gemeentelijke instellingen en diensten (art. 40, 4°);
- de voorwaarden waaronder de gemeenteraadsliden hun recht uitoefenen om aan de burgemeester en aan het college van burgemeester en schepenen mondelinge en schriftelijke vragen te stellen (art. 40, 5°);
- de wijze van notulering en de wijze waarop de notulen van de vorige vergadering ter beschikking worden gesteld van de gemeenteraadsliden (art. 40, 6°);
- de nadere regels voor de samenstelling en de werking van de commissies en de fracties (art. 40, 7°);
- de wijze van bezorgen van het meerjarenplan, de wijzigingen aan het meerjarenplan, het budget, de budgetwijzigingen en de jaarrekening aan de raadsleden (art. 40, 8°);
- de wijze waarop en de persoon door wie de stukken, vermeld in artikel 182, worden ondertekend (art. 40, 9°);
- de nadere voorwaarden waaronder het recht om verzoekschriften in te dienen, wordt uitgeoefend, en de wijze waarop de verzoekschriften worden behandeld (art. 40, 10°);
- de wijze van het ter kennis brengen van de notulen van het college aan de gemeenteraadsliden (art. 40, 11°).

Het huishoudelijk reglement legt ook de nadere regels voor de samenstelling en de werking van de fracties vast. Binnen de grenzen die de Vlaamse Regering wordt ook de financiering van de fracties er in opgenomen. Verder kan de gemeenteraad volgende regelingen in het reglement opnemen:

- een vervangingsregeling voor de mondelinge stemming (bijv. met stemapparatuur, stemming bij zitten en opstaan of stemming bij handopsteking) (art. 35);
- andere wijzen van kennisgeving dan via gewone brief van stukken van de gemeente (art. 188).

Daarnaast verdient het aanbeveling een apart reglement op te maken voor de toekenning van eretitels aan raadsleden. (art. 17 §4 Gemeentedecreet)

¹ Decreet van 23 januari 2009 tot wijziging van het Gemeentedecreet, B.S. 4 februari 2009.

BIJEENROEPING GEMEENTERAAD

Art. 1. - § 1. - De gemeenteraad vergadert ten minste tienmaal per jaar en zo dikwijls als de zaken die tot zijn bevoegdheid behoren, het vereisen.

(art. 19 Gemeentedecreet)

§ 2. - De voorzitter van de gemeenteraad roept de gemeenteraad bijeen en stelt de agenda op.

De oproeping wordt (aanvullen naargelang de situatie) verzonden via e-mail / verzonden via de post/ aan huis gebracht / Het dossier ... (aanvullen naargelang de situatie) ligt ter inzage op het gemeentehuis / wordt via e-mail ... op vraag opgestuurd /...

(art. 20 Gemeentedecreet)

§ 3. - De voorzitter van de gemeenteraad moet de gemeenteraad bijeenroepen op verzoek van:

1° een derde van de zittinghebbende leden;

2° het college van burgemeester en schepenen;

3° de burgemeester voor zover het verzoek uitsluitend betrekking heeft op de eigen bevoegdheden van de burgemeester.

In hun schriftelijke aanvraag aan de gemeentesecretaris moeten de aanvragers de agenda vermelden, met voor elk punt een toegelicht voorstel van beslissing, en de datum en het uur van de beoogde vergadering. De secretaris bezorgt vervolgens de voorstellen aan de gemeenteraadsvoorzitter. Deze aanvraag moet ingediend worden, zodanig dat de voorzitter de oproepingstermijnen bepaald in art. 2 van dit reglement, kan nakomen.

De voorzitter roept de vergadering bijeen op de voorgestelde datum en het aangewezen uur en met de voorgestelde agenda.

(art. 20 en art. 68 Gemeentedecreet)

Art. 2. - § 1. - De oproeping wordt ten minste acht dagen vóór de dag van de vergadering aan het raadslid bezorgd. Dit gebeurt *schriftelijk / via e-mail / ... (aanvullen naargelang de situatie)*. In spoedeisende gevallen kan gemotiveerd van deze oproepingsperiode worden afgeweken.²

(art. 21 Gemeentedecreet en [Omzendbrief BB 2009/2 van 5 juni 2009](#))

§ 2. - De oproeping vermeldt in elk geval de plaats, de dag, het tijdstip en de agenda van de vergadering en bevat een toegelicht voorstel van beslissing bij elk agendapunt waarover een beslissing moet worden genomen. De agendapunten moeten voldoende duidelijk omschreven zijn.

(art. 21 Gemeentedecreet)

Art. 3. - § 1. - Gemeenteraadsleden kunnen uiterlijk vijf dagen vóór de vergadering punten aan de agenda toevoegen. Hiertoe bezorgen ze hun toegelicht voorstel van beslissing aan de gemeentesecretaris, die de voorstellen bezorgt aan de gemeenteraadsvoorzitter. Een lid van het college van burgemeester en schepenen kan van deze mogelijkheid geen gebruik maken.³

(art. 22 Gemeentedecreet en [Omzendbrief BB 2009/2 van 5 juni 2009](#))

§ 2. - De gemeentesecretaris deelt de aanvullende agendapunten, zoals vastgesteld door de voorzitter van de gemeenteraad, samen met de bijbehorende toegelichte voorstellen onverwijld mee aan de gemeenteraadsleden.

(art. 22 Gemeentedecreet)

OPENBARE OF BESLOTEN VERGADERING

Art. 4. - § 1. - De vergaderingen van de gemeenteraad zijn in principe openbaar.

(art. 28 §1 Gemeentedecreet)

§ 2. - De vergadering is niet openbaar:

1° als het om aangelegenheden gaat die de persoonlijke levenssfeer raken. Zodra een dergelijk punt aan de orde is, beveelt de voorzitter de behandeling in besloten vergadering;

² VOORBEELD

Stel dat de gemeenteraad vergadert op maandag 9 september. De agenda moet dan ten laatste op zondag 1 september worden bezorgd. Indien dit via de post zou gebeuren moet de agenda dus in principe op vrijdag 30 augustus bij de raadsleden toegekomen zijn.

³ VOORBEELD

Als de gemeenteraad op maandag 9 september vergadert, moeten de raadsleden hun agendapunten uiterlijk woensdag 4 september aan de secretaris bezorgen. Eventueel kan in het huishoudelijk reglement worden opgenomen dat de raadsleden punten die bijv. via e-mail worden bezorgd deze nog tot middernacht kunnen mailen.

2° wanneer twee derde van de aanwezige leden van de gemeenteraad in het belang van de openbare orde of op grond van ernstige bezwaren tegen de openbaarheid beslissen dat de vergadering niet openbaar is. Deze beslissing moet gemotiveerd worden.

(art. 28 §1 Gemeentedecreet)

Art. 5. - De gemeenteraad is in ieder geval openbaar op het tijdstip dat gemeenteraadsleden en schepenen de eed afleggen. De vergaderingen over het organogram, de personeelsformatie, de rechtspositieregeling, het meerjarenplan en de aanpassingen ervan, het budget, een budgetwijziging of de jaarrekening zijn ook steeds openbaar.

Indien de gemeenteraad bevoegd is om een tuchtstraf op te leggen, worden de hoorzitting en het verhoor van getuigen in het openbaar gehouden, indien de betrokkene hierom verzoekt. Een getuige kan echter steeds vragen om het getuigenverhoor achter gesloten deuren te laten plaatsvinden.

(art. 28 §1 en art. 127 §3 Gemeentedecreet)

Art. 6. - De besloten vergadering kan enkel plaatsvinden na de openbare vergadering, uitgezonderd in tuchtzaken.

Als tijdens de openbare vergadering blijkt dat de behandeling van een punt in besloten vergadering moet worden voortgezet, kan de openbare vergadering, enkel met dit doel, worden onderbroken.

Als tijdens de besloten vergadering blijkt dat de behandeling van een punt in openbare vergadering moet gebeuren, dan wordt dat punt opgenomen op de agenda van de eerstvolgende gemeenteraad. In geval van dringende noodzakelijkheid van het punt kan de besloten vergadering, enkel met dat doel, worden onderbroken.

(art. 28 §2 Gemeentedecreet)

Art. 7. - De gemeenteraadsleden, alsmede alle andere personen die krachtens de wet of het decreet de besloten vergaderingen van de gemeenteraad bijwonen, zijn tot geheimhouding verplicht.

(art. 30 §4 Gemeentedecreet)

INFORMATIE VOOR RAADSLEDEN EN PUBLIEK

Art. 8. - § 1. - Plaats, dag en uur van de raadsvergadering en de agenda worden openbaar bekend gemaakt op het gemeentehuis, uiterlijk acht dagen voor de vergadering. *Dit gebeurt door aanplakking aan het gemeentehuis / deelgemeentehuizen / plaatselijke openbare bibliotheek, ...). Daarnaast wordt dit ook op de website van de gemeente gepubliceerd en ... (aanvullen naargelang de situatie).*

In spoedeisende gevallen wordt de agenda uiterlijk 24 uur nadat hij is vastgesteld, en uiterlijk vóór de aanvang van de vergadering openbaar gemaakt overeenkomstig het eerste lid.

(art. 23 §1 Gemeentedecreet)

§ 2. - Indien raadsleden punten aan agenda toevoegen, wordt de aangepaste agenda binnen de 24 uur nadat hij is vastgesteld op dezelfde wijze bekendgemaakt .

(art. 23 §1 Gemeentedecreet)

§ 3. - De agenda met toelichtende nota (*of : de agenda met alle toegevoegde stukken*) wordt tevens bezorgd aan alle lokale perscorrespondenten en aan de voorzitter en de secretaris van elke door de gemeenteraad erkende adviesraad.

§ 4. - Elke belangstellende inwoner kan een (*jaar*)abonnement bekomen op de agenda van de raadsvergaderingen met toelichting (*en eventueel : het verslag van de gemeenteraad*) of kan via e-mail inschrijven om de stukken via *elektronische weg te ontvangen...aanvullen naargelang de situatie*).

Art. 9. - § 1. - De gemeente maakt, aan iedere natuurlijke persoon en aan iedere rechtspersoon of groepering die erom verzoekt, de agenda van de gemeenteraad en de stukken die erop betrekking hebben, openbaar door er inzage in te verlenen, er uitleg over te verschaffen of er een afschrift van te overhandigen overeenkomstig het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur.

(art. 23 §2 Gemeentedecreet)

§ 2. - Eenieder die de raadszitting bijwoont, krijgt bij het binnenkomen de agenda overhandigd.

§ 3. - Aan de beslissingen van de gemeenteraad zal verder de nodige bekendheid gegeven worden door ze beknoot, zo nodig met toelichting, te publiceren in het gemeentelijk informatieblad, *in een elektronische nieuwsbrief, op de website van de gemeente, of het ter inzage te leggen in het gemeentehuis ... (aanvullen naargelang de situatie).*

Art. 10. - § 1. - Voor elk agendapunt worden de dossiers, in het bijzonder de verklarende nota's, de feitelijke gegevens, de eventueel verleende adviezen en de ontwerpen van beslissing betreffende de op de agenda ingeschreven zaken, vanaf de verzending van de oproeping, op het gemeentesecretariaat tijdens de kantooruren ter beschikking gehouden van de raadsleden. Deze kunnen er vóór de vergadering kennis van nemen *tijdens de openingsuren van het gemeentehuis (of op andere tijdstippen en plaatsen)*.

(art. 21 Gemeentedecreet)

§ 2. - Het ontwerp van budget, de budgetwijzigingen⁴ en de jaarrekening, worden op zijn minst veertien dagen vóór de vergadering waarop ze worden besproken aan ieder lid van de gemeenteraad bezorgd. *Het meerjarenplan en de wijzigingen aan het meerjarenplan worden samen met de agenda voor de gemeenteraad, en op dezelfde wijze als de agenda, aan de raadsleden bezorgd. (Meerjarenplan is nog niet verplicht – art. 146 en 147 GD nog niet in werking.)*

(art. 148 §4, 154 §2, 174 §2 Gemeentedecreet)

§ 3. - Aan de raadsleden moet, op hun verzoek, door de gemeentesecretaris of door de door hem aangewezen personeelsleden technische toelichting worden verstrekt over de stukken in de dossiers voor de gemeenteraad. Onder technische toelichting wordt verstaan het verstrekken van inlichtingen ter verduidelijking van de feitelijke gegevens die in de dossiers voorkomen en van het verloop van de procedure.

De raadsleden richten hun verzoek *schriftelijk / mondeling aan de gemeentesecretaris / de verantwoordelijke van het secretariaat / ... (aanvullen naargelang de situatie)*. Op een schriftelijke vraag wordt schriftelijk geantwoord, tenzij het raadslid een mondelinge toelichting wenst. De mondelinge toelichting gebeurt tijdens de kantooruren, tenzij anders wordt overeengekomen.

(art. 21 Gemeentedecreet)

Art. 11. - § 1. - De raadsleden hebben het recht van inzage in alle dossiers, stukken en akten die het bestuur van de gemeente en de autonome gemeentebedrijven betreffen.

(art. 30 §1, 3 en 5 Gemeentedecreet)

§2. - De notulen van het college van burgemeester en schepenen worden, uiterlijk op dezelfde dag als de vergadering van het college volgend op deze waarop de notulen werden goedgekeurd, verstuurd aan de gemeenteraadsleden. *Dit gebeurt schriftelijk / via e-mail / ... (aanvullen naargelang de situatie)*.

(art. 51 Gemeentedecreet)

§ 3. - Zonder voorafgaande aanvraag kunnen worden ingezien tijdens de dagen en uren dat de diensten van het gemeentesecretariaat *(of op een andere plaats)* geopend zijn :

1° de budgetten van vorige dienstjaren van de gemeente en de gemeentelijke extern verzelfstandigde agentschappen;

2° de rekeningen van vorige dienstjaren van de gemeente, de gemeentelijke extern verzelfstandigde agentschappen en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarvan de gemeente lid is;

3° de jaarverslagen van vorige dienstjaren van de gemeente en van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarvan de gemeente lid is;

4° de goedgekeurde notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad;

5° de goedgekeurde notulen van de vergaderingen van het college van burgemeester en schepenen, wat de delen betreft die aan het inzagerecht onderworpen zijn;

6° de adviezen uitgebracht door gemeentelijke adviesraden;

7° de gemeentelijke toelagereglementen, algemene politieverordeningen en belasting- en retributiereglementen;

8° het register van de inkomende en uitgaande stukken.

§ 4. - Buiten de documenten en dossiers bedoeld in art. 10 en art. 11 § 2 en 3 hebben de raadsleden het recht alle andere documenten te raadplegen, die betrekking hebben op het bestuur van de gemeente.

Het college van burgemeester en schepenen zal de dagen en uren bepalen waarop de raadsleden deze andere documenten kunnen raadplegen.

Om het college in de mogelijkheid te stellen te onderzoeken of de gevraagde stukken of akten betrekking hebben op het bestuur van de gemeente, delen de raadsleden aan het college schriftelijk mee welke documenten zij wensen te raadplegen.

⁴ Budgetwijzigingen moeten niet verplicht veertien dagen op voorhand worden bezorgd, het volstaat in principe om ze met de gewone agendapunten mee te sturen (art. 154 §2 GD).

Aan de raadsleden wordt uiterlijk binnen acht werkdagen na de ontvangst van de aanvraag meegedeeld wanneer de stukken kunnen worden ingezien.

Het raadslid, dat de in deze paragraaf bedoelde stukken niet is komen raadplegen tijdens de week volgend op het tijdstip waarop hem is meegedeeld dat ze ter inzage liggen, wordt geacht af te zien van inzage.

§ 5. - De gemeenteraadsleden kunnen een afschrift krijgen van de akten en stukken betreffende het bestuur van de gemeente.

De raadsleden doen hun aanvraag tot het verstrekken van een afschrift via een formulier dat hen daartoe ter beschikking wordt gesteld.

De gemotiveerde beslissing van het college tot weigering van het verstrekken van een afschrift moet uiterlijk acht werkdagen na ontvangst van de aanvraag aan het betrokken raadslid worden meegedeeld.

(art. 30 §1 en 3 Gemeentedecreet)

Art. 12. - De gemeenteraadsleden hebben het recht de gemeentelijke instellingen en diensten die de gemeente opricht en beheert te bezoeken, ook de autonome gemeentebedrijven.

Om het college in de mogelijkheid te stellen het bezoekrecht praktisch te organiseren, delen de raadsleden minstens acht werkdagen vooraf schriftelijk mee welke instelling zij willen bezoeken en op welke dag en welk uur.

Tijdens het bezoek van een gemeentelijke inrichting mogen de raadsleden zich niet mengen in de werking. De raadsleden zijn op bezoek.

(art. 30 §2, 3 en 5 Gemeentedecreet)

Art. 13. - De gemeenteraadsleden hebben het recht aan het college van burgemeester en schepenen mondelinge en schriftelijke vragen te stellen.

Op schriftelijke vragen van raadsleden wordt binnen de maand na ontvangst schriftelijk geantwoord. Na afhandeling van de agenda van de openbare vergadering kunnen de raadsleden mondelinge vragen stellen over gemeentelijke aangelegenheden, die niet op de agenda van de gemeenteraad staan. Op deze mondelinge vragen wordt ten laatste tijdens de volgende zitting geantwoord.

(art. 32 Gemeentedecreet)

QUORUM

Art. 14. - Vooraleer aan de vergadering van de gemeenteraad deel te nemen, tekenen de leden de aanwezigheidslijst. De namen van de leden die deze lijst tekenden, worden in de notulen vermeld.

Art. 15. - § 1. - De gemeenteraad kan enkel beraadslagen of beslissen als de meerderheid van de zittinghebbende gemeenteraadsleden aanwezig is. *Indien een kwartier na het vastgestelde uur niet voldoende leden aanwezig zijn om geldig te kunnen beraadslagen, stelt de voorzitter vast dat de vergadering niet kan doorgaan.*

(art. 26 Gemeentedecreet)

§ 2. - De raad kan echter, als hij eenmaal bijeengeroepen is zonder dat het vereiste aantal leden aanwezig is, na een tweede oproeping, ongeacht het aantal aanwezige leden, op geldige wijze beraadslagen en beslissen over de onderwerpen die voor de tweede maal op de agenda voorkomen.

In de oproep wordt vermeld dat het om een tweede oproeping gaat. In de tweede oproeping worden de bepalingen van artikel 26 van het gemeentedecreet overgenomen.

(art. 26 Gemeentedecreet)

WIJZE VAN VERGADEREN

Art. 16. - De voorzitter zit de vergaderingen van de gemeenteraad voor, en opent en sluit de vergaderingen.

Op de voor de vergadering vastgestelde dag en het daartoe aangewezen uur, en van zodra voldoende leden aanwezig zijn om geldig te kunnen beraadslagen, verklaart de voorzitter de vergadering voor geopend.

(art. 24 Gemeentedecreet)

Art. 17. - § 1. - De voorzitter geeft kennis van de tot de raad gerichte verzoeken en doet alle mededelingen die de raad aanbelangen.

De gemeenteraad vat daarna de behandeling aan van de punten die vermeld staan op de agenda, in de daardoor bepaalde volgorde, tenzij de raad er anders over beslist.

§ 2. - Een punt dat niet op de agenda voorkomt, mag niet in bespreking worden gebracht, behalve in spoedeisende gevallen, indien het geringste uitstel gevaar zou kunnen opleveren.

Tot spoedbehandeling kan enkel worden besloten door ten minste twee derde van de aanwezige leden. De namen van die leden en de motivering van de spoedeisendheid worden in de notulen vermeld.
(art. 29 Gemeentedecreet)

Art. 18. - § 1. - Nadat het agendapunt werd toegelicht, vraagt de voorzitter welk lid aan het woord wenst te komen over het voorstel.

De voorzitter verleent het woord naar gelang de volgorde van de aanvragen en, ingeval van gelijktijdige aanvraag, naar gelang de rangorde (*anciënniteit*) van de raadsleden.

§ 2. - Indien de raad deskundigen wenst te horen *of als de voorzitter van het OCMW toelichting moet geven (aanvullen naargelang de situatie)*, bepaalt de voorzitter van de raad wanneer deze aan het woord komen.

De voorzitter kan ook aan de gemeentesecretaris vragen om toelichtingen te geven.

Art. 19. - Het woord kan door de voorzitter niet geweigerd worden voor een rechtzetting van beweerde feiten.

In de volgende gevallen en volgorde wordt het woord verleend bij voorrang op de hoofdvraag, waarvan de bespreking aldus wordt geschorst :

1° om te vragen dat men niet zal besluiten;

2° om de verdaging te vragen;

3° om een punt te verwijzen naar een gemeenteraadscommissie;

4° om voor te stellen dat een ander dan het in bespreking zijnde probleem bij voorrang zou behandeld worden;

5° om te eisen dat het voorwerp van de beslissing concreet zou omschreven worden;

6° om naar het reglement te verwijzen.

Art. 20. - De amendementen worden vóór de hoofdvraag en de subamendementen vóór de amendementen ter stemming gelegd.

Art. 21. - Niemand mag onderbroken worden wanneer hij spreekt, behalve voor een verwijzing naar het reglement of voor een terugroeping tot de orde.

Als een lid van de raad, aan wie het woord werd verleend, afdwaalt van het onderwerp, kan alleen de voorzitter hem tot de behandeling van het onderwerp terugbrengen. Indien na een eerste verwittiging het lid verder van het onderwerp blijft afdwalen, kan hem het woord door de voorzitter ontnomen worden. Elk lid, dat in weerwil van de beslissing van de voorzitter, tracht aan het woord te blijven, wordt geacht de orde te verstoren.

Dit geldt eveneens voor hen, die het woord nemen zonder het te hebben gevraagd en bekomen, en die aan het woord blijven in weerwil van het bevel van de voorzitter.

Elk scheldwoord, elke beledigende uitdrukking en elke persoonlijke aantijging worden geacht de orde te verstoren.

Art. 22. - De voorzitter is belast met de handhaving van de orde in de raadsvergadering. Van de handelingen die hij in dit verband stelt, wordt melding gemaakt in de notulen.

Elk raadslid dat de orde verstoort, wordt door de voorzitter tot de orde geroepen. Elk lid dat tot de orde werd geroepen, mag zich verantwoorden, waarna de voorzitter beslist of de terugroeping tot de orde gehandhaafd of ingetrokken wordt.

(art. 25 Gemeentedecreet)

Art. 23. - De voorzitter kan, na een voorafgaande waarschuwing, elke toehoorder die openlijk tekens van goedkeuring of van afkeuring geeft of die op enigerlei wijze wanorde veroorzaakt, uit de zaal doen verwijderen.

De voorzitter kan bovendien een proces-verbaal opmaken tegen die persoon en hem verwijzen naar de politierechtbank, die hem kan veroordelen tot een geldboete van één tot vijftien euro of tot een gevangenisstraf van één dag tot drie dagen, behoudens andere vervolgingen, als het feit daartoe grond oplevert.

(art. 25 Gemeentedecreet)

Art. 24. - Geen enkel raadslid mag meer dan tweemaal het woord nemen over hetzelfde onderwerp, tenzij de voorzitter er anders over beslist.

Art. 25. - Wanneer de vergadering rumoerig wordt, zodat het normale verloop van de bespreking in het gedrang wordt gebracht, kondigt de voorzitter aan dat hij, bij voortzetting van het rumoer, de vergadering zal schorsen of sluiten.

Indien de wanorde toch aanhoudt, schorst of sluit hij de vergadering. De leden van de raad moeten dan onmiddellijk de zaal verlaten.

Van deze schorsing of sluiting wordt melding gemaakt in de notulen.

(Eventueel een bepaling opnemen dat op vraag van een raadslid of van een fractie de vergadering kan worden geschorst. De voorzitter bepaalt de duur van de schorsing.)

Art. 26. - Nadat de leden voldoende aan het woord zijn geweest en indien de voorzitter van de gemeenteraad oordeelt dat het agendapunt voldoende werd besproken, sluit de voorzitter de bespreking, onverminderd de bepalingen opgenomen in de art. 21 en 24.

WIJZE VAN STEMMEN

Art. 27. - § 1. - Voor elke stemming omschrijft de voorzitter het voorwerp van de bespreking waarover de vergadering zich moet uitspreken.

§ 2. - De beslissingen worden bij volstreekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen genomen. De volstreekte meerderheid is gelijk aan meer dan de helft van de stemmen, onthoudingen niet meegerekend. Bij staking van stemmen is het voorstel verworpen.⁵

(art. 34 Gemeentedecreet)

Art. 28. - De gemeenteraad stemt over het budget, de budgetwijzigingen en de jaarrekening in hun geheel. Elk gemeenteraadslid kan echter de afzonderlijke stemming eisen over een of meer onderdelen van het budget, de budgetwijzigingen of de jaarrekening die hij aanwijst. In dat geval mag over het geheel pas gestemd worden na de stemming over de onderdelen die aldus zijn aangewezen. De stemming over het geheel heeft dan betrekking op de onderdelen waarover geen enkel gemeenteraadslid afzonderlijk wil stemmen, en op de onderdelen die al bij een afzonderlijke stemming zijn aangenomen.

(art. 148 §3, 154 §2 en 174 §1 Gemeentedecreet)

Art. 29. - § 1. - De leden van de gemeenteraad stemmen in het openbaar, behalve in de gevallen bedoeld in § 4.

(art. 35 §1 Gemeentedecreet)

§ 2. - Er zijn drie mogelijke werkwijzen van stemmen :

1° de stemming bij handopsteking *(of : bij zitten en opstaan; of : de mechanisch uitgebrachte naamstemming (aanvullen naargelang de situatie);*

2° de mondelinge stemming;

3° de geheime stemming.

(art. 35 §3 Gemeentedecreet)

§ 3. - De gemeenteraadsleden stemmen bij handopsteking behalve als een derde van de aanwezige leden de mondelinge stemming vraagt.

(art. 35 §3 Gemeentedecreet)

§ 4. - Over de volgende aangelegenheden wordt geheim gestemd:

1° de vervallenverklaring van het mandaat van gemeenteraadslid en van schepenen;

⁵ Er is een uitzondering voor benoemingen, aanstellingen en voordrachten van kandidaten, bij staking van stemmen krijgt de jongste kandidaat de voorkeur – zie art. 32 van dit model.

2° het aanwijzen van de leden van de gemeentelijke bestuursorganen en van de vertegenwoordigers van de gemeente in overlegorganen en in de organen van andere rechtspersonen en feitelijke verenigingen;
3° individuele personeelszaken.

(art. 35 §2 Gemeentedecreet)

Art. 30. - De stemming bij handopsteking geschiedt als volgt. Nadat de voorzitter het voorwerp van de stemming heeft omschreven zoals bepaald in art. 27 vraagt hij achtereenvolgens welke gemeenteraadsleden 'ja' stemmen, welke 'neen' stemmen en welke zich onthouden.

Elk gemeenteraadslid kan slechts éénmaal zijn hand opsteken om zijn keuze duidelijk te maken.

Art. 31. - §1. - De mondelinge stemming geschiedt door, elk raadslid 'ja', 'neen' of 'onthouding' te laten uitspreken, in de volgorde zoals hierna bepaald,

Bij de aanvang van elke vergadering loot de voorzitter de naam uit van het lid dat eerst zal stemmen. Vervolgens stemmen de leden wier namen op de ranglijst volgen, daarna deze wier namen voorafgaan. Indien het aangeduide lid op het ogenblik der uitloting afwezig is, wordt de stemming begonnen met het eerstvolgende lid op de ranglijst, dat aanwezig is. *(Eventueel kan een andere volgorde worden vastgelegd, bijv. volgens plaats in de vergaderzaal, alfabetisch, enz.)*

§2. - De voorzitter stemt als laatste, behalve bij geheime stemming.

(art. 35 §4 Gemeentedecreet)

Art. 32. - Voor een geheime stemming worden vooraf gemaakte stembriefjes gebruikt en wordt eenvormig schriftgerief ter beschikking gesteld.

De raadsleden stemmen 'ja', 'neen' of onthouden zich. De onthouding gebeurt door het afgeven van een blancostembriefje.

Voor de stemming en de stemopneming is het bureau samengesteld uit de voorzitter en de jongste twee raadsleden. *(Ook een andere samenstelling is mogelijk.)* Ieder raadslid is gemachtigd de regelmatigheid van de stemopnemingen na te gaan.

Art. 33. - Vooraleer tot de stemopneming over te gaan, wordt het aantal stembriefjes geteld. Stemt dit aantal niet overeen met het aantal raadsleden, die aan de stemming hebben deelgenomen, dan worden de stembriefjes vernietigd en wordt elk raadslid uitgenodigd opnieuw te stemmen.

Art. 34. - Voor elke benoeming tot ambten, elke contractuele aanstelling, elke verkiezing en elke voordracht van kandidaten wordt tot een afzonderlijke stemming overgegaan. Als bij de benoeming, de contractuele aanstelling, de verkiezing of de voordracht van kandidaten de vereiste meerderheid niet wordt verkregen bij de eerste stemming, wordt opnieuw gestemd over de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald.

Als bij de eerste stemming sommige kandidaten een gelijk aantal stemmen behaald hebben, dan wordt de jongste kandidaat tot de herstemming toegelaten. Personen worden benoemd, aangesteld, verkozen of voorgedragen bij volstrekte meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen heeft de jongste kandidaat de voorkeur.

(art. 36 Gemeentedecreet)

NOTULEN

Art. 35. - De notulen van de gemeenteraad vermelden, in chronologische volgorde, alle besproken onderwerpen, alsook het gevolg dat gegeven werd aan die punten waarover de gemeenteraad geen beslissing heeft genomen.

Zij maken eveneens duidelijk melding van alle beslissingen. Behalve bij geheime stemming of bij unanimititeit, vermelden de notulen voor elk raadslid of hij voor of tegen het voorstel heeft gestemd of zich onthield. *Een raadslid kan vragen om in de notulen de rechtvaardiging van zijn stemgedrag op te nemen.*

(art. 181 §1 Gemeentedecreet)

Art. 36. - § 1. - De notulen van de vergadering van de gemeenteraad worden onder de verantwoordelijkheid van de gemeentesecretaris opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Gemeentedecreet.

(art. 33, 180 en 181 Gemeentedecreet)

§ 2. - De notulen van de vorige vergadering zijn, behalve in spoedeisende gevallen, ten minste acht dagen voor de vergadering op het gemeentesecretariaat ter beschikking van de raadsleden die er kennis willen van nemen (*of : De notulen van de vorige vergadering worden met de oproepingsbrief meegezonden ... aanvullen naargelang de situatie*).

(art. 33 Gemeentedecreet)

§ 3. - Elk gemeenteraadslid heeft het recht tijdens de vergadering opmerkingen te maken over de redactie van de notulen van de vorige vergadering. Als die opmerkingen door de gemeenteraad worden aangenomen, worden de notulen in die zin aangepast.

Als er geen opmerkingen worden gemaakt over de notulen van de vorige vergadering, worden de notulen als goedgekeurd beschouwd en worden ze ondertekend door de voorzitter van de gemeenteraad en de gemeentesecretaris. In het geval de gemeenteraad bij spoedeisendheid werd samengeroepen, kan de gemeenteraad beslissen om opmerkingen toe te laten op de eerstvolgende vergadering.

(art. 33 Gemeentedecreet)

§ 4. - Zo dikwijls als de raad het wenst, worden de notulen geheel of gedeeltelijk staande de vergadering opge maakt en door de meerderheid van de gemeenteraadsliden en de secretaris ondertekend.

(art. 33 Gemeentedecreet)

FRACTIES

Art. 37. - Het gemeenteraadslid of de gemeenteraadsliden die op eenzelfde lijst verkozen zijn, vormen één fractie. Een onderlinge vereniging tot één fractie of de vorming van twee fracties is mogelijk, uiterlijk op de installatievergadering, in de gevallen en op de wijze vastgelegd in art. 38 van het Gemeentedecreet.

Het huishoudelijk reglement legt ook de nadere regels voor de samenstelling en de werking van de fracties vast. Binnen de grenzen die de Vlaamse Regering wordt in het huishoudelijk reglement de financiering van de fracties opgenomen (zie verder in art.43 van dit model) .

(art. 38 Gemeentedecreet)

RAADSCOMMISSIES

Art. 38. - §1. - De gemeenteraad richt *...(aanvullen naargelang de situatie)* commissies op die zijn samengesteld uit gemeenteraadsliden. De commissies hebben als taak het voorbereiden van de besprekingen in de gemeenteraadzittingen, het verlenen van advies en het formuleren van voorstellen over de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de inspraak van de bevolking telkens als dat voor de beleidsvoering wenselijk wordt geacht. De commissies kunnen steeds deskundigen en belanghebbenden horen.

Er is minstens een bijzondere gemeenteraadcommissie zoals bepaald in art. 115 van het Gemeentedecreet die de gemeentesecretaris en de ontvanger (*en ev. de adjunct-secretaris en de ombudsman*) evalueert.

(art. 39 §1 Gemeentedecreet)

§2. - De bevoegdheden van deze commissies worden als volgt bepaald : (...)(aanvullen naargelang de situatie).

Art. 39. - §1. – De gemeenteraad bepaalt per gemeenteraadcommissie het aantal leden. De mandaten in iedere commissie worden door de gemeenteraad evenredig verdeeld volgens eenzelfde berekeningswijze die de gemeenteraad vastlegt voor alle commissies.

De evenredigheid vereist in ieder geval dat de som van het aantal mandaten dat toekomt aan de fracties waarvan leden deel uitmaken van het college van burgemeester en schepenen steeds hoger is dan de som van het aantal mandaten dat toekomt aan de andere fracties. Elke fractie wijst de mandaten toe, die haar overeenkomstig deze berekeningswijze toekomen, door middel van een voordracht, gericht aan de voorzitter van de gemeenteraad. Als de voorzitter van de gemeenteraad voordrachten ontvangt voor meer kandidaten dan er mandaten te begeben zijn voor een fractie, dan worden de mandaten toegewezen volgens de volgorde van voorkomen op de akte van voordracht.

(art. 39 §3 Gemeentedecreet)

§2. - Tot de eerstvolgende volledige vernieuwing van de gemeenteraad wordt een fractie geacht eenzelfde aantal leden in de commissies te behouden. Indien één of meerdere leden verklaren niet meer te behoren tot de fractie

kan dit lid niet meer zetelen, noch als lid van deze fractie, noch als lid van een andere fractie. Niettemin behouden deze fracties het oorspronkelijke aantal leden in de commissie.

(art. 39 §3 Gemeentedecreet)

§3. - Om ontvankelijk te zijn moet de akte van voordracht voor elk van de kandidaat-commissieleden ten minste ondertekend zijn door een meerderheid van de leden van de fractie waarvan het kandidaat-commissielid deel van uitmaakt. Indien de fractie van het kandidaat-commissielid slechts uit twee verkozenen bestaat, volstaat de handtekening van een van hen. Niemand kan meer dan een akte ondertekenen per beschikbaar mandaat voor de fractie.

(art. 39 §3 Gemeentedecreet)

§4. - Als ten gevolge van de toepassing van de evenredige vertegenwoordiging een fractie niet vertegenwoordigd is in een commissie, kan de fractie een raadslid aanwijzen dat als lid met raadgevende stem in de commissie zetelt.

(art. 39 §3 Gemeentedecreet)

Art. 40. - Elke commissie wordt voorgezeten door een gemeenteraadslid. De leden van het college van burgemeester en schepenen kunnen geen voorzitter zijn van een commissie. De bijzondere gemeenteraadscommissie wordt voorgezeten door de voorzitter van de gemeenteraad. De gemeenteraad duidt de voorzitters van de andere commissies aan.

(art. 39 §4 Gemeentedecreet)

Art. 41. - De commissies worden door hun voorzitter bijeengeroepen. Een derde van de leden van de commissie kan de voorzitter vragen de commissie bijeen te roepen. De oproepingsbrief vermeldt de agenda en wordt naar alle raadsleden gestuurd. Deze informatie wordt eveneens bekendgemaakt aan het publiek. *Dit gebeurt door aanplakking aan het gemeentehuis (aanvulling : deelgemeentehuizen, plaatselijke openbare bibliotheek, ...). Daarnaast wordt dit ook op de website van de gemeente gepubliceerd en ... (aanvullen naargelang de situatie).*

De commissies kunnen geldig vergaderen, ongeacht het aantal aanwezige leden.

De vergaderingen van de commissies zijn in principe openbaar. Onder dezelfde voorwaarden als voor de gemeenteraad (zie art. 4 t/m 7) zijn de vergaderingen van de commissies niet openbaar.

De leden van de commissies stemmen, zoals in de gemeenteraad, in het openbaar. Onder dezelfde voorwaarden als voor de gemeenteraad (zie art. 29 §4) is de stemming geheim.

De raadsleden kunnen, weliswaar zonder stemrecht, de vergaderingen van de commissies, waarvan zij geen deel uitmaken, bijwonen.

Vooraleer aan de vergadering deel te nemen, tekenen de leden van elke commissie een aanwezigheidslijst, die aan de gemeentesecretaris wordt bezorgd.

Het ambt van secretaris van elke raadscommissie wordt waargenomen door een of meer personeelsleden van de gemeente, op voorstel van de gemeentesecretaris, aangewezen door het college van burgemeester en schepenen.

(art. 39 §2 en 5 Gemeentedecreet)

VERGOEDINGEN RAADSLEDEN

Art. 42. - §1. – Aan de raadsleden, met uitzondering van de burgemeester en de schepenen, wordt presentiegeld verleend voor volgende vergaderingen waarop zij aanwezig zijn:

1° de vergaderingen van de gemeenteraad;

2° de vergaderingen van de gemeenteraadscommissies (incl. deze waarvoor raadsleden overeenkomstig art. 39, §3, vierde lid Gemeentedecreet zijn aangewezen als leden met raadgevende stem) en de afdelingen;

3° de vergaderingen van het overlegcomité (cf. art. 26 OCMW-wet; zolang de OCMW-voorzitter nog niet is toegevoegd aan het college);

4° de vergaderingen met de vertegenwoordigers van de intern verzelfstandigde agentschappen;

5° de vergadering waarvoor men in principe recht op presentiegeld heeft, maar waarvoor het aanwezigheidsquorum niet werd bereikt;

6° de vergaderingen die slechts gedeeltelijk werden bijgewoond;⁶

⁶ Het is mogelijk om te diversifiëren in het presentiegeld dat toegekend wordt voor bijv. volledig bijgewoonde vergaderingen van de gemeenteraad (bijv. 175 euro), gedeeltelijk bijgewoonde vergaderingen (bijv. 100 euro) en vergaderingen die voor minder dan de helft/een derde/... werden bijgewoond (bijv. geen presentiegeld). Op dezelfde manier kan men andere presentiegelden

7° de vergaderingen die werden hervat.

(zie voor deze lijst: art. 17 §1 Gemeentedecreet en art. 10 §1 van het [Besluit van de Vlaamse regering van 5 juni 2009 houdende de bezoldigingsregeling van de lokale en provinciale mandataris](#); let op: alleen voor de vergaderingen van de gemeenteraad is presentiegeld een verplichting, voor de andere vergaderingen mag de gemeenteraad beslissen om presentiegeld toe te kennen, doch dit is niet verplicht)

§2. - Het presentiegeld bedraagt *[voor de vergaderingen van de gemeenteraad. Voor de andere vergaderingen uit de lijst bedraagt het resp. ... (voor ...), ... (voor ...) en ... (voor ...).]*

De voorzitter van de gemeenteraad ontvangt een dubbel presentiegeld voor de vergaderingen van de gemeenteraad die hij voorziet.

(zie voor het bedrag – min. 42,45 euro en max. 185,71 euro (geïndexeerd – juli 2009) - art. 11 van het [Besluit van de Vlaamse regering van 5 juni 2009 houdende de bezoldigingsregeling van de lokale en provinciale mandataris](#))

Art. 43. - §1. - Conform de dienstverlening, zoals bepaald in dit reglement, hebben de gemeenteraadsleden op het gemeentehuis toegang tot telefoon, fax en internet, en kunnen ze kopieën bekomen van gemeentelijke bestuursdocumenten. In een daartoe voorbehouden lokaal kunnen de diverse gemeenteraadsfracties alle nodige informatie inkijken.

§2. - Ter ondersteuning van gemeenteraadsfracties wordt jaarlijks aan elke fractie, vertegenwoordigd in de gemeenteraad, een toelage ten laste van de gemeentebegroting verstrekt onder volgende modaliteiten: *... (Bijv. 750 euro per fractie, vermeerderd met 250 euro per gemeenteraadslid, voor zover hij/zij geen deel uitmaakt van het college van burgemeester en schepenen).*

De fractie kan de ontvangen toelage enkel gebruiken voor de ondersteuning van de eigen werking en voor de werking van de raden waar zij deel van uitmaakt. De middelen mogen niet gebruikt worden voor partijwerking, verkiezingen of ter compensatie van presentiegeld, wedde enz.

Op het einde van het werkjaar licht de fractie in een nota met bewijsstukken toe hoe ze de ontvangen middelen gebruikte. Jaarlijks wordt een overzicht gemaakt van de aanwending van alle middelen voor de ondersteuning van de fracties. Dat overzicht is openbaar.

Wanneer een fractie financiële middelen aanwendde voor andere doeleinden dan de ondersteuning van de eigen werking, kan het gemeentebestuur deze middelen terugvorderen. *(Of... dan zal het gemeentebestuur dit bedrag in mindering brengen van de toelage van het volgende werkjaar)*

§3. - Gemeenteraadsleden kunnen de kosten van studiedagen of vormingscursussen, *(ingericht door overheidsinstanties, onderwijsinstellingen of de VVSG)*, terugvorderen van het gemeentebestuur, voor zover deze cycli of studiedagen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun mandaat. Deze kosten moeten worden verantwoord met bewijsstukken.

De terugvorderbare kosten mogen niet buitensporig zijn en moeten vergelijkbaar zijn met deze van vormingsinitiatieven voor gemeentepersoneel. Ze betreffen in principe enkel vormingscycli of studiedagen in het binnenland. Er worden geen kosten vergoed voor het behalen van bijkomende diploma's.

De relevantie en de kostprijs van de vorming worden beoordeeld door de gemeentesecretaris in overleg met de vormingsambtenaar.

§4. - Terugbetaling van bijkomende kosten veroorzaakt door een specifieke gezinssituatie *(bijv. opvang van kinderen, ouderen, zieke of mindervalide gezinsleden)*, wegens aanwezigheid op een raads- of commissievergadering, is mogelijk. Een verzoek tot terugbetaling met verantwoordingsstukken kan worden ingediend bij het gemeentebestuur.

Verplaatsingskosten van gemeenteraadsleden, noodzakelijk voor de uitoefening van hun mandaat, worden door het gemeentebestuur terugbetaald na voorlegging van bewijsstukken, op basis van de wettelijk vastgestelde tarieven.

(Eventuele andere kosten ...; kosten voor gehandicapte raadsleden e.d...; ev. Aangepaste regeling voor voorzitter gemeenteraad, commissievoorzitters, ...)

(bijv. van gemeenteraadscommissies) laten afhangen van de duur, de complexiteit, de voorbereidingstijd e.a. van de vergaderingen (zie art. 43).

§5. - Het gemeentebestuur sluit een gemeenschappelijke ongevallenverzekering en een verzekering 'burgerlijke aansprakelijkheid' af voor gemeenteraadsleden, ten laste van de gemeentebegroting.

(zie voor de regels rond kostenvergoedingen en fractietoelagen: art. 17 §3 Gemeentedecreet en art. 34-36 van het [Besluit van de Vlaamse regering van 5 juni 2009 houdende de bezoldigingsregeling van de lokale en provinciale mandataris](#))

VERZOEKSCRIFTEN AAN DE ORGANEN VAN DE GEMEENTE

Art. 44. – §1. - Iedere burger heeft het recht verzoekschriften, door een of meer personen ondertekend, schriftelijk bij de organen van de gemeente in te dienen. Een verzoek is een vraag om iets te doen of te laten. Uit de tekst van het verzoekschrift moet de vraag duidelijk zijn. De organen van de gemeente zijn de gemeenteraad, het college van burgemeester en schepenen, de voorzitter van de gemeenteraad, de burgemeester, de gemeentesecretaris en elk ander orgaan van de gemeente dat als overheid optreedt.

(art. 201 Gemeentedecreet)

§2. - De verzoekschriften worden aan het orgaan van de gemeente gericht tot wiens bevoegdheid de inhoud van het verzoek behoort. Komt een verzoekschrift niet bij het juiste orgaan aan, dan bezorgt dit orgaan het verzoek aan de juiste bestemming.

§3. - Verzoekschriften die een onderwerp betreffen dat niet tot de bevoegdheid van de gemeente behoort, zijn onontvankelijk.

Een schriftelijke vraag wordt niet als verzoekschrift beschouwd als:

1° de vraag onredelijk is of te vaag geformuleerd;

2° het louter een mening is en geen concreet verzoek;

3° de vraag anoniem, d.w.z. zonder vermelding van naam, voornaam en adres, werd ingediend;

4° het taalgebruik ervan beledigend is.

Het orgaan of de voorzitter van het orgaan maakt deze beoordeling. Hij kan de indiener om een nieuw geformuleerd verzoekschrift vragen dat wel aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden voldoet.

(art. 201 Gemeentedecreet)

Art. 45. - §1. – Is het een verzoekschrift voor de gemeenteraad, dan plaatst de voorzitter van de gemeenteraad het verzoekschrift op de agenda van de eerstvolgende gemeenteraad indien het minstens 14 dagen vóór de vergadering werd ontvangen. Wordt het verzoekschrift later ingediend, dan komt het op de agenda van de volgende vergadering.

§2. - De gemeenteraad kan de bij hem ingediende verzoekschriften naar het college van burgemeester en schepenen of naar een gemeenteraadscommissie verwijzen met het verzoek om over de inhoud ervan uitleg te verstrekken.

(art. 202 Gemeentedecreet)

§3. - De verzoeker of, indien het verzoekschrift door meerdere personen ondertekend is, de eerste ondertekenaar van het verzoekschrift, kan worden gehoord door het betrokken orgaan van de gemeente. In dat geval heeft de verzoeker of de eerste ondertekenaar van een verzoekschrift het recht zich te laten bijstaan door een persoon naar keuze.

(art. 202 Gemeentedecreet)

§4. - *Het betrokken orgaan van de gemeente* verstrekt, binnen drie maanden na de indiening van het verzoekschrift, een gemotiveerd antwoord aan de verzoeker of, indien het verzoekschrift door meer personen ondertekend is, aan de eerste ondertekenaar van het verzoekschrift.

(art. 203 Gemeentedecreet)